

علوم و فنون ادبی ۲

۱- هریک از موارد زیر به ترتیب کدام اثر را معرفی می‌کند؟

(الف) در این مثنوی به یکی از مباحث عرفانی پرداخته شده و سخن با تمثیل و حکایت به پایان رسیده.

(ب) نویسنده در این کتاب شیوه تذکره‌الاولیا را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برده است.

(پ) نثر این کتاب گاهی ساده و گاهی دارای سجع و موازنه است.

(ت) کتابی است که شاعر در آن ناملازمات و اوضاع نابسامان جامعه و ناهنجاری‌ها را به شیوه طنز بیان کرده است.

- (۱) عشاق نامه - نفحات الانس - جمشید و خورشید - اخلاق الاشراف (۲) مرصادالعباد - تحفة الاحرار - تاریخ گزیده - صد پند
(۳) عشاق نامه - نفحات الانس - مرصادالعباد - موش و گربه (۴) مرصادالعباد - اخلاق الاشراف - مرصادالعباد - موش و گربه

۲- کدام گزینه درباره وضعیت زبان و ادبیات فارسی در دوره سبک عراقی (قرن‌های ۷، ۸ و ۹) نادرست است؟

(۱) در قرن هشتم، زبان شعر جز در سروده‌های برخی از شاعران شاخص به سستی گرایید.

(۲) در قرن هفتم، زبان و ادبیات فارسی به نوعی دچار سستی و ضعف شد.

(۳) در قرن نهم، از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی تبار موجب از رونق افتادن قالب قصیده شد.

(۴) قالب مثنوی برای ظهور عاطفه و اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد.

۳- توضیح مربوط به کدام یک از شخصیت‌های ادبی زیر، درست است؟

(۱) مولوی: «فیه‌ما فیه» و «مکاتیب» از جمله آثار منشور اوست که خود می‌گفته و شاگردان می‌نوشتند.

(۲) حمدالله مستوفی: از نویسندگان و مورخان مشهور قرن هشتم است و بخشی از اثر تاریخی او دربردارنده تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ است.

(۳) سعدی: در غزل او فرهنگ گذشته ایران با همه کمال ایرانی - اسلامی خود را نمایان می‌کند.

(۴) عبید زاکانی: در آثارش تزویر و ریاکاری حاکمان را به تصویر کشیده و «موش و گربه» از طنزهای ماندگار او به نثر است.

۴- همه گزینه‌ها به جز عبارت گزینه ..... در مورد شاعران و نویسندگان قرن هفتم هجری درست بیان شده است.

(۱) «خواجه رشیدالدین فضل‌الله» یکی از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان مغول بود و تأسیس «ربع رشیدی» از اقدامات او است.

(۲) «عظاملک جوینی» از افراد بانفوذ در حکومت مغول بود. وی در اواخر عمر به کارهای دیوانی مشغول شد.

(۳) «شمس قیس رازی» از نویسندگان این دوره است. او کتاب «المعجم فی معاییر اشعار العجم» را در علم عروض و قافیه و بدیع و نقد نوشت.

(۴) سعدی را «فرمانروای ملک سخن» می‌دانند که سی و پنج سال گرد جهان گشت.

۵- پدیدآورندگان «تحفة الاحرار» صد پند، لمعات، مکاتیب» به ترتیب خالق آثار ..... هستند.

(۱) بهارستان، موش و گربه، عشاق نامه، مجالس سبعة (۲) جمشید و خورشید، اخلاق الاشراف، نفحات الانس، مثنوی معنوی

(۳) نفحات الانس، رساله دل و جان، مرصادالعباد، دیوان شمس (۴) بهارستان، اخلاق الاشراف، جمشید و خورشید، فیه‌ما فیه

۶- خوشه‌های هجایی کدام گزینه با علائم هجایی «-U-/--U-/--U-/--U-/--U-» یکسان نیست؟

(۱) عالمی را روی شرم‌آلود او دیوانه ساخت / شمع در فانوس کار یک جهان پروانه ساخت

(۲) دل به آسانی ز مژگان بتان نتوان گرفت / طعمه از سر پنجه شیران کشیدن مشکل است

(۳) چون در این مجلس به یاد نی برآید کارها / ما زمانی بیت خوانیم و زمانی نی ز نیم

(۴) ای زبان هم گنج بی پایان تویی / ای زبان هم رنج بی درمان تویی

۷- تقطیع صحیح بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«با بال شوق ذره به خورشید می‌رسد / پرواز دل به سوی خدا می‌برد مرا»

(۱) -U-U--UU-U-U-- (۲) -U-U--UU--U--

(۳) -U-U--U---U-U (۴) -U--U-UU-U-U--

۸- پاره‌های آوایی کدام بیت به درستی مشخص نشده است؟

(۱) آن کیست کز / روی کرم / با ما وفا / داری کند // بر جای بد / کاری چو من / یک دم نکو / کاری کند

(۲) دل بر دو تن / در داده‌ام / ور می‌کشد / استاده‌ام // کاخر ندا / ند بیش از این / یا می‌کشد / یا می‌برد

(۳) جهانی / نداده / به کاووس / چشم // زبان پر / ز دشنام / و دل پر / ز خشم

(۴) عنکبوتی / را به حکمت / دام داد // صدر عالم / را درو آ / رام داد

۹- شکل تقطیع هجایی کدام گزینه نادرست است؟

(۱) من اول روز دانستم که با شیرین در افتادم: مَ / نُو / وُل / روز / دا / نِس / تَم / اک / با / شی / رِیخ / دَ / رُف / تا / دَم

(۲) بر آی ای صبح مشتاقان اگر نزدیک روز آمد: بَ / را / ای / صُب / اح / مُش / تا / قا / بَل / اَ / گر / آنز / دی / ک / رو / زا / مَد

(۳) اگر طعنه است در عقلم، اگر رخنه است در دینم: اَ / گر / طع / نست / ذر / عق / لَم / اَ / گر / رخ / آنست / ذر / دی / اَنَم

(۴) رقیب انگشت می‌خاید که سعدی چشم بر هم نه: زَ / قِی / ب / اَن / اُگْش / ت / می / ا / خا / ی / د / ک / اسع / دی / اچشم / ابر / هم / نه

۱۰- علامت هجایی کدام گزینه در مقابل آن صحیح است؟

- (۱) تا رشته ز میثاقم با موی تو محکم شد: ---UU---U-UU---
(۲) الفبای درد از لبم می تراود: --U--U--U---
(۳) ای نی آتش نفس، لال چرا گشته‌ای: -U---UU--U---UU-
(۴) از خود آرایان نمی باید بصیرت چشم داشت: -U---U---U-----

۱۱- وزن کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) باران اشکم می رود وز ابرم آتش می جهد / با پختگان گو این سخن، سوزش نباشد خام را
(۲) من مانده‌ام مهجور از او، بیچاره و رنجور از او / گویی که نیشی دور از او در استخوانم می رود
(۳) بلبلی برگ گلی خوش رنگ در منقار داشت / و اندر آن برگ و نوا، خوش ناله‌های زار داشت
(۴) ای خوش منادی‌های تو در باغ شادی‌های تو / بر جای نان شادی خورد، جانی که شد مهمان تو

۱۲- کدام بیت با بیت زیر هم وزن است؟

«دست از طلب ندارم تا کام من بر آید / یا تن رسد به جانان یا جان ز تن بر آید»

- (۱) باغ رضوان است اینجا یا خراسان است اینجا / هیچ مشکل نیست در ره کار آسان است اینجا
(۲) هستم ز جان غلامت اما گریز پایم / صد بارم از خروشی بگریزم و بیایم
(۳) باغبان گر پنج روزی صحبت گل بایدش / بر جفای خار هجران صبر بلبل بایدش
(۴) کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد / یک نکته در این معنی گفتیم و همین باشد

۱۳- در همه ابیات به جز ..... پایه‌های آوایی با نمودار هجایی بیت زیر مطابقت دارد.

«ملامت گوی بی حاصل ترنج از دست نشناسد / در آن معرض که چون یوسف جمال از پرده بنمایی»

- (۱) دلم صد بار می گوید که چشم از فتنه برهم نه / دگر ره دیده می افتد بر آن بالای فتنم
(۲) چو مجنون با غم لیلی بخواهد از جهان رفتن / ولیکن قصه دردش بماند تا جهان باشد
(۳) وزیرا وقت آن آمد که امروز / بیاموزی ره و رسم وزیری
(۴) چنانست دوست می دارم که گر روزی فراق افتد / تو صبر از من توانی کرد و من صبر از تو نتوانم

۱۴- وزن کدام گزینه با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) جان در تن مشتاقان از ذوق به رقص آید / چون باد بجنیاندا شاخی ز گلستان
(۲) ای پیکر روحانی از زلف بینه دامی / در قید تعلق کش ارواح مجرد را
(۳) آن را که چنین دردی از پای در اندازد / باید که فرو شوید دست از همه درمان‌ها
(۴) دیدار یار غائب دانی چه ذوق دارد؟ / ابری که در بیابان بر تشنه‌ای ببارد

۱۵- کدام یک از گزینه‌های زیر از تکرار چهار بار رکن «-U-» ساخته نشده است؟

- (۱) من خاک پای آن کسم کاو خون ساغر می خورد / تا راز دل ساغر چرا هر دم به لب می آورد
(۲) ای من غلام روی تو تا در تنم باشد نفس / درمان من در دست توست آخر مرا فریادرس
(۳) از گلستان رویت در دیده خار دارم / وز رهگذار کویت در دل غبار دارم
(۴) ماه است رویت یا ملک؟ قند است لعلت یا نمک؟ / بنمای پیکر تا فلک، مهر از دو پیکر بر کند